

ŠE O BLEŠKU

V Loških razgledih št. 37 je objavljena ljudska pripoved o Poljanskem posebnem Blažu Peternelu-Blešku. Na strani 174 je zapisana njegova prigoda pri Kovskarju v Kovskem Vrh.

Janko Hafner (1919) s Trnja, ki živi v Virmašah, je bil priča temu dogodku in ga takole dopolnjuje:

Moja mati Frančiška Kovskarjeva so bili rojeni Burjek (1889–1967) in bili hči Uršule Božnar, Stržinarjeve iz Kremenika in Luke Burjeka, Logarjevega iz Črnega Vrh nad Polhovim Gradcem. Po prvi svetovni vojni je bila navada, da so se v semnju pri Kovskarju zbirali ožji sorodniki. Kraji zahodni del Loga od Premetovca naprej, Visoko in Kovski Vrh spadajo pod zvon sv. Volbenka, ki ima imenitno cerkev z dvema zvonikoma na holmcu istega imena. Cerkev, ki stoji na pomolastem hrbtišču Gabrške gore, je dobro vidna z loške

ali s poljanske strani. Semenj v omenjenih krajih je prvo nedeljo v avgustu, to je na nedeljo pred sv. Lovrencem.

Leta 1928 sta me oče Franc (1884–1944) in mati vzela s seboj v semenj. Z zapravljičkom smo se pripeljali s Trnja na Log, do Malen-

skega Jurja. Od tu smo v slabe pol ure navkreber prišli h Kovskarju. Stara mati Urša so nas postregli pred odhodom k maši v Bukov Vrh v cerkev sv. Sobote. Po vrnitvi nas je šest sedlo za Kovskarjevo mizo. Natanko se še spominjam, da smo jedli suho ješprenovo juho, suho meso, štruklje in potico. Pili pa mošt. Mati Urša se spekli tudi bobe za popotnico. Mojega očeta, ki je bil priznan mizar, je zanimal les, zložen v vezanem kozolcu streljaj od hiše. Les je pozneje tudi kupil. Vsi smo iz hiše odšli na ogled lesa takoj, ko je Urša z mize pospravila jedila in jih v skledah postavila na krušno peč. Hiša je tako ostala prazna. Po vrnitvi iz kozolca so Urša presenečeno vzdiknili: »Nekdo je izpraznil skledo!« Hitro je bilo ugotovljeno, da je bil nepovabljeni gost nihče drug kot Blešk, ki se je motovilil okoli hišnih vogalov in opazoval, kaj se dogaja v kozolcu. Sam se je povabil v semenj. Ob tem je stekel pogovor o drugih Bleškovih prigodah, takih kot so krožile med ljudmi. Mati Urša so pripovedovali: Med Visokim in Poljanami, tam, kjer je pred Poljanami dolg in ostro zavit ovinek, je bila skalna stena z imenom Podpečna. V njej je bila dokaj velika votlina. V njej so se radi skrivali ljudje nebodijih treba. S tega mesta, obraščenega z grmovjem, so prežali na popotnike in jim jemali, kar so vrednega imeli pri sebi. Redki petičneži so upali sami brez gorjače mimo Podpečne. Bili so tudi taki popotniki, ki niso hoteli tvegati, zato so se Podpečni raje ognili. Na Visokem so taki stopili na hribovsko pot za Bukov Vrh, ki jih je vodila navkreber do Ahternika, nato po ravnem na Orešje in navzdol v iztek Hotoveljske grape in dalje v Poljane. So pa ljudje tudi puščali v večernih urah v gostilni pri Cvelfarju na Logu nujna sporočila za Poljance. To pošto so prenašali le pogumni moški v Poljane mimo Podpečne in jo puščali v gostilni na Vidmu v Poljanah.

Blešk je sem in tja taka sporočila nosil z Loga mimo Podpečne v Poljane. Njega so poznali tudi postopači, skriti v Podpečni, da je reven in miren. Zato ga niso zaustavljali. Noč je prespal v hlevu na Vidmu.»

Marija Mrak

Rudolf Ahlin-Premetovc, gostilničar na Logu je zgornjo pripoved o razvpiti in nevarni Podpečni takole dopolnil: *»Ta kraj je pred prvo svetovno vojno in v težkih poveljnih letih marsikateremu popotniku, ki je ponoči šel mimo Podpečne, zapustil slabe spomine. Nepregledni ovinek na nekdanji stari cesti je bil sila neprijeten kraj. Popotnik v temi nikdar ni mogel predvideti, kaj ga čaka za ovinkom.*

Resnično se je na tem mestu pripetilo več tatinskih napadov, kjer tudi ženske niso bile izvzete.

Tako je Barbara Pintar iz Poljan, prekupevalka s surovim maslom, v jutranjem mraku peljala s konjičkom od doma v mesto surovo maslo. Tatovi so jo v Podpečni prestregli in ji odvzeli tovor. Ljudje so takrat vedeli povedati, da je bilo surovo maslo odnešeno v hribovsko vas severo-zahodno nad Podpečno. S surovim maslom je prekupevala tudi Poljan-ka, z nenavadnim hišnim imenom Taštirinajsta.«

Marija Mrak (1899) – Taštirinajsta danes živi v Muhovi bajti v Hotoveljski grapi, ki je bila zgrajena leta 1833. V njej stanuje že 54 let. O svojem domačem hišnem imenu ve povedati tole:

Ime Taštirinajsta nas spremlja že cel vek. Še po 104 letih se ga nismo znebili. Moj oče Gropa, Vovšarjev iz Delnic (1865–1938), je pri osemnajstih letih rad zahajal na vas med fante, ki so zvečer peli na Kerlejšu za Remcem. Imel je dober posluh in je takoj vedel, če kateri »fovšira«, pevec pa ni bil. Nekdo je ob takem fantovskem petju na vasi zastavil nedolžno vprašanje, ali kdo ve koliko je v Delnicah fantov? Z naštevanjem so prišli do nič vzpodbudne številke trinajst. Oče se je odrešilno potrkal na prsa in zavpil: »Jaz sem pa štirinajsti!« Tedaj se je zgodilo: sam se je za vedno oklical za »taštirinajstega«.

To ime je družino poslej spremljalo, kjer koli so stanovali. Globoko se je vtisnilo v ljudsko rabo daleč pred rodbinskim imenom. Od družine živi danes le še triindevdeset let stara »Mrjene«.

Marijan Masterl